

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 135 | 16-22 Ocak 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 80 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

17 Ocak: İstanbul'daki bir cezaevi, Yakup Saygılı adlı mahkuma babasının cenazesine katılma izni vermedi. Cezaevi yönetimi kararı için bir gerekçe de göstermedi. Eski bir polis amiri olan Saygılı, 2013 yılında üst düzeyli hükümet yetkililerini hedef alan soruşturma operasyonlarını yürütmüştü.

18 Ocak: Tokat'taki bir cezaevinde tutulan Ahmet Cengiz Karlı adlı hasta mahkum hastaneden cezaevine dönerken hayatını kaybetti. Konuya ilişkin olarak avukatının yaptığı açıklamaya göre Karlı ağır zatürre geçiriyor olmasına rağmen hastaneden geri gönderildi.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

17 Ocak: Diyarbakır'daki bir mahkeme, 2017 yılındaki Nevruz kutlamaları sırasında üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'u öldüren polis memuru Yakup Şenocak'ı beraat ettirdi.

18 Ocak: Kayseri'deki bir mahkeme, 2013 yılında Gezi Parkı eylemleri sırasında Ali İsmail Korkmaz adlı üniversite öğrencisinin polis tarafından öldürülmesiyle ilgili davada yargılanan polis memuru Hüseyin Engin'e "kasten basit yaralama" suçundan yedi ay 15 gün hapis cezası verdi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

20 Ocak: Kocaeli'deki bir mahkeme, 2014 yılında bir anma etkinliğine katıldıkları için yargılanan 15 kişiye hapis cezaları verdi ve hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

20 Ocak: İstanbul'da cezaevlerindeki hak ihlallerini protesto etmek üzere bir cezaevi önünde düzenlenen eyleme müdahale eden polis 10 kişiyi kısa süreli olarak gözaltına aldı.

20 Ocak: Nesin Vakfı'na ait bir banka hesabında bulunan bakiyeye vakfın izinsiz olarak bağış kampanyası yaptığı gerekçesiyle el konuldu.

22 Ocak: İstanbul'da sol görüşlü bir grup tarafından düzenlenen anma etkinliğine müdahale eden polis altı aktivisti gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

16 Ocak: Ankara'daki bir mahkeme, cumhurbaşkanı danışmanı Metin Kıratlı'nın adının geçtiği en az dört haber ile iki köşe yazısına erişim engeli getirdi.

19 Ocak: Bitlis'te polis, gazeteci Sinan Aygül'ü yaptığı bir haber nedeniyle kısa süreli olarak gözaltına aldı.

19 Ocak: İstanbul'daki bir savcı, muhalif siyasetçi Eren Erdem hakkında sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla dört yıla kadar hapis cezası talep etti.

19 Ocak: Tunceli'deki bir mahkeme, Murat Kahraman tarafından yazılan iki kitabın basımına ve dağıtımına yasak getirdi.

19 Ocak: İstanbul'daki bir mahkeme, sosyal medyada terör örgütü propagandası yapma suçlamasıyla yargılanan gazeteci Nişmiye Güler'i beraat ettirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

16 Ocak: Anayasa Mahkemesi, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen olağanüstü hal kapsamında çıkarılan iki kanunu iptal etti. Söz konusu kararın kanun hükmünde kararnameler ile kamu görevinden ihraç edilen bazı kişilerin görevlerine iadesini kolaylaştırması bekleniyor.

17 Ocak: Diyarbakır'daki bir mahkeme, 2017 yılındaki Nevruz kutlamaları sırasında üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'u öldüren polis memuru Yakup Şenocak'ı beraat ettirdi.

18 Ocak: Kayseri'deki bir mahkeme, 2013 yılında Gezi Parkı eylemleri sırasında Ali İsmail Korkmaz adlı üniversite öğrencisinin polis tarafından öldürülmesiyle ilgili davada yargılanan polis memuru Hüseyin Engin'e "kasten basit yaralama" suçundan yedi ay 15 gün hapis cezası verdi.

20 Ocak: Anayasa Mahkemesi, Resul Aydın adlı işçinin eşinin Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiaları nedeniyle kamu sermayeli bir şeker fabrikasından kovulmasının özel ve aile yaşamına saygı hakkı ihlali teşkil ettiğine hükmetti.

KÜRT AZINLIK

17 Ocak: Diyarbakır'daki bir mahkeme, 2017 yılındaki Nevruz kutlamaları sırasında üniversite öğrencisi Kemal Kurkut'u öldüren polis memuru Yakup Şenocak'ı beraat ettirdi.

18 Ocak: Diyarbakır'daki bir cezaevi, hastane ziyareti sırasında Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle disiplin soruşturması açtığı İhsan Uğur adlı bir mahkumun sportif ve sosyal faaliyetlere katılımını bir ay boyunca yasakladı.

18 Ocak: Gençlerbirliği kulübünün, futbolcu Rodin Cem Deprem ile olan sözleşmesini imzalanmasının bir gün ardından feshettiği ve söz konusu fesih kararının sebebinin Deprem'in daha önce İsveç'te Kürt diasporası tarafından kurulmuş bir kulüpte oynadığının öğrenilmesi olduğu haberleştirildi.

19 Ocak: Diyarbakır'daki bir mahkeme, HDP yöneticisi Bahar Karakaş Uluğ'u terörizm suçlamasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti. Uluğ daha önce belediye meclisindeki görevinden İçişleri Bakanlığı tarafından uzaklaştırılmıştı.

DİĞER AZINLIKLAR

17 Ocak: Anayasa Mahkemesi, Hasköy Aya Paraskevi Kilisesi Vakfı'nın mülk iade talebinin Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından reddedilmesinin hak ihlali olduğuna hükmetti.

17 Ocak: İstanbul'da kimliği bilinmeyen kişiler Aya Yorgi Kilisesi'nin duvarına sloganlar yazdı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

16 Ocak: Ağrı'daki bir cezaevi, ağız içi aramayı kabul etmeyen mahkumların hastane sevkini yapmadı.

17 Ocak: İstanbul'daki bir cezaevi, Yakup Saygılı adlı mahkuma babasının cenazesine katılma izni vermedi. Cezaevi yönetimi kararı için bir gerekçe de göstermedi. Eski bir polis amiri olan Saygılı, 2013 yılında üst düzeyli hükümet yetkililerini hedef alan soruşturma operasyonlarını yürütmüştü.

17 Ocak: Kütahya'daki bir cezaevinin mahkumların tedavisini bir aydır yaptırmadığı duyuruldu.

17 Ocak: Giresun'daki bir cezaevi, ağız içi aramayı kabul etmeyen Zübeyir İdem adlı mahkumun hastane sevkini yaptırmadı.

18 Ocak: Diyarbakır'daki bir cezaevi, hastane ziyareti sırasında Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle disiplin soruşturması açtığı İhsan Uğur adlı bir mahkumun sportif ve sosyal faaliyetlere katılımını bir ay boyunca yasakladı.

19 Ocak: Anayasa Mahkemesi, Kahramanmaraş'ta Ahmet Bayanmelek adlı bir mahkumun annesinin cenazesine katılmasına izin vermeyen cezaevi yönetiminin hak ihlali işlediğine hükmetti.

21 Ocak: Ağrı'daki bir cezaevinde mahkumların kitap haklarına kısıtlamalar getirildiği, mahkumlar tarafından yazılan dilekçelere savcıların cevap vermediği, ve cezaevinde bulunan Abidin İnci adlı hasta mahkumun ayda bir ihtiyaç duyduğu ilacının gereken düzende verilmediği duyuruldu.

21 Ocak: Medyada yer alan haberlerde Denizli'deki bir kadın cezaevinde koğuşların fazla kalabalık olduğu ve bazı mahkumların yerde uyumak zorunda kaldıkları duyuruldu.

22 Ocak: Van'daki bir cezaevinde Gıyasettin Sevmiş adlı hasta mahkumun tedavisinin aksatıldığı duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

19 Ocak: Stockholm Center for Freedom adlı kuruluş tarafından yayımlanan bir raporda Türkiye-Yunanistan sınırında yaşanan geri itme hadiselerinin Türk siyasi sığınmacılar için ağır sonuçları ele alındı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

18 Ocak: Antalya'daki bir cezaevinde gardiyanlar mahkeme ziyareti sırasında ters kelepçe uygulamasına direnen iki mahkuma fiziksel saldırıda bulundu. Mahkumların maruz kaldıkları şiddet sonucu yaralandıkları ve tedavi ettirilmedikleri duyuruldu.

20 Ocak: İstanbul'da gösteri sırasında polis tarafından gözaltına alınan Berfin Polat adlı aktivist gözaltında kötü muameleyle maruz kaldı.

21 Ocak: Diyarbakır'daki bir cezaevinde çıplak aramaya direndiği için hakkında disiplin soruşturması başlatılan Derya Ren adlı mahkuma üç gün hücre cezası verildi.

21 Ocak: İstanbul'da bir polis memuru, tartışma yaşadığı Muhammet Raşit Kaçan adlı kişiye fiziksel saldırıda bulundu.

22 Ocak: Elazığ'daki bir cezaevinde gardiyanlar 15 mahkuma fiziksel saldırıda bulundu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

16 Ocak: Alman Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada, Türkiye iktidar partisi üyesi Mustafa Açıkgöz'ün nefret söylemi içeren bir konuşması nedeniyle Türk büyükelçinin çağırıldığı ve ikaz edildiğini duyurdu. Sosyal medyada paylaşılan videoda Açıkgöz Almanya'daki PKK sempatanlarının ve Gülen hareketi mensuplarının yok edilmesine yönelik çağrıda bulunmuştu.